

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontái“
POLITIKAI LAP.

Megjelenik: vasárnap, szerdán és pénteken.

Előfizetési díj:

Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.

Egy szám 20 fillér.

A magyar faj szupremáciája.

Aki kétségbe vonja a magyar faj jogát a szupremáciához, azt nem tekinthetjük jó hazafinak, azt nem sorozhatjuk azon állampolgárok közé, akikre a haza szükség esetén számíthat. Mert a magyarság szupremáciájával szemben el kell törpülnie minden nemzetiségi érzésnek és érdekeknek, a magyarság kizárólagos uralmában látjuk csak a hazát fentartó magyar nemzeti állami eszmének fundamentumát. Aki nem így látja, az nem jól teszi, ha itt marad s mialatt élvezi mindazon előnyöket, melyeket a magyar haza az ő polgárainak nyújt, egy huron pendül a haza ellenségeivel.

Sehol Európában a nemzetiségek mint ilyenek nem élveznek annyi és olyan szabadságokat mint nálunk. Nézzük Oroszországot, ahol a lengyelek még mindig olyan nyomás alatt állanak mint 35 esztendő előtt a forradalom bevezetése után. Nézzük Poroszországot, ahol nemrégiben drákói szigorúságú iskolatörvényt hoztak a lengyelek ellen. Holott a lengyeleknek a nemzetiségük messze menő kultiválására megvan a történelmi előjoga. Független nagyhatalmu országot birtak, melynek szabadságától évszázados véres harcok után fosztattak meg. Mégis sem Orosz, sem Németország-

ban nincsenek tekintettel e történelmi jogra s a lengyeleket erőszakkal oroszítják illetve germanizálják.

Nálunk a nemzetiségnek semmiféle történelmi előjoga nincs. Sem a tótok, sem a szászok, oláhok, szerbek soha külön államot az államban nem alkottak azon ezer esztendőn belül, amióta ez az ország Magyarország. Századok előtt bizonyos közigazgatási önkormányzattal is csak a szászok birtak, akik éppen úgy mint az oláhok és szerbek bevándoroltak s a magyar állam oltalma alatt tartották meg századokon keresztül nyelvüket szokásaikat és nemzetiségi kulturájukat.

Mindezek dacára a nemzetiség megóvása és fentartása tekintetében sokkal jobb dolguk van, mint bármely történelmi előjoggal bíró nemzetiségnek a külföldön.

Ugy látszik nagyon is jó dolguk van, mert folyton a magyar állameszme esorbitásában törük a fejüket, természetesen csak azért, mert büntetlenül csak a türelmes magyar állam égisze alatt lehet ilyet tenni. Más országban már régen alaposan a körmére kopantottak volna mindazoknak, akiknek az uralkodó faj nemzetiségi politikája nincsen inyére.

Pedig milyen kevés az, amit a magyar állami eszme a nemzetiségektől megkövetel! A haza-

szereket, az állam hivatalos nyelveinek, tehát a magyar nyelv tudását, illetve az iskolákban való kötelező oktatását... Mennyiségileg korlátlan nemzetiségi sajtószabadságot és kulturát élveznek és a lehető legtökéletesebb jogegyenlőséget. Ha ennél több jogot adnánk nekik az már csak előjog lehet.

Elég sajnós, hogy vannak közöttük vezető emberek, akik előjogokat kívánnak, akik hangoztatják, hogy nem hajlandók elismerni a magyar faj szupremáciáját, tehát a magyar nemzeti állam eszméjét.

És itt már aztán elszakad türelmünk nyulékony fonala. Az ilyen izgatónak torkára kell forrasztani a szót. Vagy föltétlenül meghajlik a hazát egy évezreden át fentartó magyarság eszméje előtt, vagy kivándorol, vagy lakol. A szupremáciának szentnek és sérthetetlennek kell lennie! Mert csak az biztosíthat bennünket arról, hogy hazánk el nem merül majd a torlódó népek áradatában.

Korn Arthur izgatási ügye.

A szegedi esküdtszék Korn urat a nemzetiségi izgatás vádjá alul felmentette.

Mi meghajlunk az esküdtek ítélete előtt, kik azért csak az istennek és lelkiismeretüknek felelősek. De a felelősség-

mutatják az erkölcstelenségnek. Vagy mikor szabadszáju Petőfi, Arany, vagy akár Kiss József? Hol a trágárság Jókaiában, Mikszáthban, vagy a modernek közül a legnemzetibb — Gárdonyi Gézában? Viszont, ha látjuk ezeknek nagy sikereit, elképzelhetjük e, hogy a nagy magyar közönség a sikamlós disznóságokban igazi örömet lelheti?

És itt érkezünk el a cikkely tulajdonképeni tárgyához.

Ezek a sikamlós disznóságok Budapesten otthont találtak. Mint idegenből importált szindarabok, megjelentek egynémelyik fővárosi színpadon. De itt a baj nem oly jelentős. Elvégre a mi szép fővárosunk ma már világvárossá szökkent fel. Ebben a lázasan fejlődő városban minden féle kompozit elemek találkoztak. Erkölcsük csak kialakulóban: megállapodott jellege még nincs. Itt egy bizonyos mértékig szükséges is, hogy minden izlés megtalálja a neki megfelelő szellemi táplálékot. Vigyázni itt is kell; de a baj súlyosságá nem válhatik.

De a különböző francia és egyéb trágárságok a fővárosi színpadokról ujab-

TÁRCA.

Erkölcstelen szindarabok.

A magyar nép lelkének mélyén erkölcsében puritán. Szereti a bort, a nótát, nagy a hajlandósága a keleti téltenségre: de ha kell mindenkor komoly és szorgosan megtudja fogni a munkát. Méltóság-teljes komolysága idegen minden ledérségtől. Az erkölcsről való felfogása szigorú, humora a pajzánaságnál tovább nem megy.

Ezeket az ismertető jeleket mutatja a nemzeti literatúrája is. Persze csak az be-lőle a mi ebbe a fogalomba valósággal befogható. Nincs szó itt a pesti zsurpogésról, nincs az u. n. ujmódi bulvár-regényről, sem azoknak az íróknak a esinálmányairól, akik tollukkal soha a való életnek egy jelenetét sem birták a pennájukból kihozni, hanem vagy egy képzel-t, saját perverszségük képmására alkotott világban élnek, vagy lélek nélkül dolgoz-nak azok után az idegen minták után, melyek reájuk legjobban hatottak.

Vannak ilyenek is az új magyar iro-

dalomban. De ezeknek a való, eleven élet-hez semmi közük. Alakjaikból hiányzik a esont és a velő, miljójuk párját hiába keressük. Munkáik talán elkergethetik a pil-lanatot unalmát, de maradandó értékük sem-mi. A szépirodalomban is csak az igazság az, a mi a művész feldolgozására érdemes; és az az író, a ki mást vesz a pennája hegyére, nem is lehet igazi művész.

Látjuk, hogy íróink számára valódi babér csak akkor terem, ha az édes ma-gyar anyaföldhöz térnek vissza, ha a fe-keke magyar földnek illata érzik ki mű-veikből, ha haltatszük belőlük az arany kalász susogása. Nem kell azért csak pa-rasztokról írni, de az uri magyar ember dolgaiból is ki kell hogy érezzük a magyar levegőt, a mely annak életfelfogását, vér-mérsékletet, cselekedeteit egész mássá for-málja, mint a milyen lenne abban a hely-zetben egy francia, német, vagy akár mi-lyen más uri emberé. Mert a népben csak erősebben; kifejezettebben vannak meg a nemzeti vonások, de nem hiányoznak a műveltekből sem.

Nos, tehát azt látjuk, hogy azok a regények, versek, szindarabok, a melyek a fenti értelemben magyarok, nyomát sem

tán 3

gálása-
s a fe-

yeik a
Taka-

R

f.
—
—
45
—
18
—
74
—
25
50
11
—
23

TEL

f.
51
—
—
15

találtak.

s. k.

nek ugyanezen hatalmasságaira való hivatkozással teszünk egy megjegyzést a szegedi esküdtek ítéletére.

Meg vagyunk arról győződve, mert olvasni tudunk és a mit olvasunk, azt meg is értjük, hogy Korn ur bűnös abban, a mivel az ügyészség vádolta, mert mi Korn urat nagyon jól ismerjük, más részt meg vagyunk győződve arról is, hogy a szegedi esküdtszék verdictjének megalkotásában a *nagylelkűség vesette*, a lovagiaságnak ama nemese érzete, melynek kiváló jellemvonása éppen abban van, hogy az ellenség irányában a legnagyobb.

Ehez a nagylelkűséghez van egy pár szavunk.

Ott a Tiszapartján elterülő nagy metropolis tiszta magyarságát csak a folyó választja el a nemzetiségekben is gazdag Torontáltól, de úgy látszik, hogy ez a választó vonal oly erős és hatalmas, hogy eltompítja a nemzetiségi veszedelmek iránti érzékét a maga tiszta magyarságában elbizakodott Szeged népének.

És ebben az elbizakodottságban nagylelkűsködik, a mire azonban nincs joga.

Szegednek a Tiszapartján missiója van. Nemcsak kulturát kell terjesztenie, hanem őrt is kell állania a sok nemzetiségű délvidéken a magyarság amaz elcsúszásai ellen is, kik a sajtóval igyekszenek megmérgezni ama népfajok érzületét, melyek eddig jó barátaink voltak.

Ezért adta a törvény azt a jogot Szeged polgárainak, hogy a magyarság ellen tollal és a sajtó erejével fellépőket megtanítsa a magyar állameszme tisztelésére.

A kik az ez ellen támadókat nagylelkűséggel fogadják, azok pazarlóivá lesznek a nemzeti erőnek, a mi pedig halálos bűn.

s.— y.—

Nagykikinda és a miniszteri leirat.

Egész terjedelmében hoztuk lapunk múlt vasárnapi számában a belügyminiszternek a közigazgatási bizottsághoz intézett leiratát, melynek 24. pontjában Nagyki-

ban elkerülnek a vidékre is. És ez a tünnet már sokkal jelentősebb.

A szűz vidéket ezzel a mérges táplálékkal megrontani nem szabad. Távol kell tartani tőle azt a dögleletes levegőt, mely ezekből az olós hatású pornográfikából kiárad. Ha a főváros romlott és kozmopolita is — a mi fájdalom a mai viszonyok között még másképp alig lehet, hadd maradjon meg a vidék a magyar erkölcs, a tisztességes magyar izlés menedékének.

Ezért üdvözljük azt a törekvést, mely a vidéki színpadoktól távol kívánja tartani az olyan darabokat, a melyekben a házasságtörés mint mindennapi jelentéktelen csekélység van feltüntetve s a melyek sikere a meztelenségek kirakatba vivésére van alapítva. Ezért helyeseljük teljes szívből az aradi színügyi bizottságnak azt a határozatát, melylyel a hasonló meztelen — operettek típusának a Veszta-szűzeknek előadását betiltotta.

Kivánjuk, hogy ez a bátor eljárás mindenütt, a hol szükséges, utánczokra találjon. A mételey veszedelem, tehát ne tőrjünk meg magunk közt, hanem — irtsuk ki

kida város tanácsa ellen is el van rendelve a fegyelmi vizsgálat.

Vádolja a miniszteri leirat azt, hogy a város vagyonek kezelésénél észlelt nagy mérvű rendtelenségek megszüntetése iránt a tanács évek hosszú során át nem intézkedett, a pótdadó főkönyvek évek hosszú során át le nem zártak, a régiek évek-ről nyilván tartott és közel 100.000 koronát tevő előlegek és térítvények rendezése elmulasztott.

A miniszteri leirat vádjával határozottan a túlzás hibájába esett és bármily alaposnak látszott a miniszteri kiküldött munkája, kétségtelen, hogy nagyot tévedtek.

Mindenek előtt azt jegyezzük meg, hogy a város folyó ügyeinek vitelében a Kaffka vizsgálata éppen semmi kifogásolni valót sem talált és maga a miniszteri leirat is kifejezetten a régiek időkről fenmaradt rendtelenségeket hozza fel, melyek miatt azért rendeli el a fegyelmi vizsgálatot a tanács tagjai és a számvevőség ellen, mert ezek a rendtelenséget elnézték és rendet nem csináltak.

Ez magában véve kiveszi az ügy mérlegfogát, de még ez a minimalis felelősség miatt sem érheti a város tanácsát gúncs.

Alig van az országnak városa, melynek vagyoni helyzete olyan sok ágazatu és complicáltabb volna, mint Nagyikindáé, egy másik várost pedig, mely a könnyelmű és bűnös vagyonek kezelés olyan rettenetes példáját szolgáltatta a múltban, mint ez, éppen lehetetlen volna találni.

Nem tartozik ide annak fejtegetése, hogy miként volt ez a gazdálkodás lehetséges, elég azt tudni, hogy megvolt és a midőn új szellem és új emberek kezdtek uralni a helyzetet, ember feletti erő kellett ahoz, hogy a rendezés annyira vitessék, a mint azt Kaffka találta, ki egy pár pontban foglalta össze kifogásait s vagy tévedett vagy túlzott, hogy a fegyelmi eljárásra alapot szolgáltatthasson.

A pótdadó főkönyvön, az előlegeken és térítvényeken fölül, rendezni kellett a szegény alapot, vásárbérletet, földhasznbéréket, a házak és vádászati bérletét, inségkölesönt, Tiszamarskölesönt, kataszteri szaporulatot, illetve kegyenértéket közköltiséget, überland hátralekötés és az ezekkel összefüggő sok száz aprólékos kérdést, melyekben felgyülemlett rendtelenség mind a multak bűne volt.

Ezek rendezése tulajdonképen 1896 végével indult meg és most már befejeződött annyira, hogy számba vehető hiba alig van, — és a rendezésnek ezt a nagy munkáját véghez vitte éppen az a tanács, melynek fegyelmi eljárás alá vonását a miniszter jónak látta elrendelni.

Azt mondottuk fentebb, hogy a miniszteri leirat a fegyelmi eljárás alapjául szolgáló tényeket részint tullozza, részint tévesen állapítja meg.

Ezt be is bizonyítjuk.

A mi a pótdadó főkönyvet illeti, ezek az 1883 től az 1897-ig terjedő időre rendszeren lezárva nem voltak. Azonban ez a rendkívüli nagy dolog munkába vétetett és a főkönyvek lezárása bámulatos szorgalommal megtörtént, az összes adóváltozá-

sok után a megfelelő apadások és szaporodások elkönyveltettek úgy, hogy a város és az adózók érdeke a lehetőségig méltányos elbánásban részesült. Ez a munkálat 1898-ban a városi képviselő testület elé terjesztett, mely azért elismerést szavazott meg. 1897-től kezdve a pótdadó főkönyvek szabályszerűen vannak lezárva, csak az 1900. év főkönyve lehetett annyiban kifogásolható, hogy a mérleg készen nem volt, de ennek a városi tanácson kívül eső okban lehet az alapját megtalálni.

Ezek a valóságnak megfelelő tények, melyeket az adó főkönyvek bizonyítanak, melyekből azután tisztán megállapítható, hogy a miniszteri leiratot alig lehet igazolni.

Az előlegek és térítvények kérdésével is így állunk.

Ezen a címen nem 100.000 hanem alig 72.000 k. forog számadás alatt. Azonban ennek is csak körülbelül egyharmadát vagyis a régi, még az 50-es évekre visszamenő részét lehet el nem számoltnak tekinteni, mert a többi a legújabb időből keletkezett és ugyszólván napról napra változó, a város kiterjedt gazdasági forgalmával arányban álló előleg és térítvény, melynek könyvelési kezelése a legszigorubb kritikát is kiállja.

A mi a régi előlegeket illeti, mint említettük, azok eredetét vissza megy az 50-es évekre. Az érdekeltek nagy része most már ismeretlen, nagyobb része elhalt, kiknek ma már utódját sem lehet kikutatni. Rájuk vonatkozó egyetlen egy iratot sem lehet találni, nincs azonban kizárva, hogy nagyrésze ki is van fizetve és csak a fizetés elkönyvelése nem történt meg.

A város tanácsa ebben a kérdésben is dolgozik és azzal a gondossággal jár el, a mit a dolog természete megkíván. Ha ez nem vezet, könnyű lett volna belőle tabula rasat csinálni, a mit azonban, azt hiszük, inkább lehetett volna kifogásolni.

Igy áll a városi tanács fegyelmi ügye, melyről az ügy érdekében valónak tartottuk olvasóinkat értesíteni.

s.— y.—

HIREK.

— **Rendkívüli közgyűlés Torontál vármegyében.** Torontál vármegye f. hó 17-én, hétfőn rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésre a vármegye alispánja a következő meghívót bocsátotta ki: Főispán ur ő méltósága f. hó 6-án 259. sz. a. kelt rendeletével a törvényhatósági bizottságot f. évi február 17-ének délelőtti 10 órájára rendkívüli közgyűlésre összehívta. Ezen közgyűlésen tárgyalás alá fog kerülni a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak mult évi 144371. számú leirata, mely a mult évben a miniszteri kiküldött által megejtett törvényhatósági és községi hivatalvizsgálatoknál észlelt hiányok tárgyában lett kibocsátva. Nagybecskereken, 1902. évi február 6-án. Dr. Dellimanics Lajos alispán.

— **Ministeri köszönet.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Kyri Jakab német-nagy-szent-miklósi lakosnak, a ki a szerb-nagy-szent-miklósi állami polgári iskola részére 500 (ötszáz) korona értékű természetrajzi gyűjteményt adományozott, köszönetét nyilvánította.

— **Álarcos bál.** A polgári dalegyesület által f. hó 11-én farsang utolsó napján a Bohn szálló emeleti termeiben rendezett nagy álarcos mulatság fejezte be az idén is a rövid farsangot. A mulatságot a 16-utca rendezett maskara felvonulások előz-

tök meg, a melynek a verőfényes idő rendkívül kedvezett. Este nyolcz órakor vette kezdetét az álarcos estély a nagy teremben. Több mint nyolczszáz ember hullámzott a teremben, mint valami óriási méhkasban, s jó ízűen mulatott a természet álarcos mókái. A kacajtól a nevetéstől szinte vízhangzottak a termek. A számtalan tarka álarcon kívül maga a dalárda is bőven szórakoztatta a farsangi közönséget, komikus dalokat és monologokat adva elő. De a farsangi hangulatban levő közönség a keeses maszkák tréfáin mulatott inkább. A legszebb álarcost (Fa Etel kisasszony) a rendezőség ajándékkal tüntette ki: A mulatságos vig estély reggelig tartott és szépen jövedelmezett az egyeletnek, mely ez uttal is bőven gondoskodott arról, hogy a közönség jól mulasson és teljes „macska jajjal“ vezekelhesen a börtben.

— **A délvidéki szini kerület választmánya** tegnap délután Rónay Jenő elnöke alatt ülést tartott, melyen részt vettek: gróf Festetics Andor, a vidéki színházak országos felügyelője és Mészáros Kálmán, a színi egyesület igazgatója Budapestről, Paulovits kir. táblai bíró. Versezről, dr. Bogdán polgármester Nagyikindáról, Főriss főszolgabíró Zombolyáról, dr. Grandjean József, dr. Végh Lajos, dr. Brájer Lajos Nagybeeskerekéről és Strósz Béla, mint a bizottság jegyzője. A válaszmány beható tanácskozás alá vette azt a kérdést, vajjon miképpen kellene a jövő szini idenyt illetőleg intézkedni. Minthogy a kiküldöttek többsége még nem volt abban a helyzetben, hogy a jelenleg N.-Beeskereken működő társulatról teljesen tájékozza magát, kimondták, hogy márczius 3-án újból összejönnek Nagybeeskereken, hogy az iránt döntsenek, vajjon pályázatot irjanak-e ki, vagy pályázat mellőzésével ismét Földesire bízzák a délvidéki színi vezetést. Előző jelenti, hogy a belügyminiszter nem engedélyezte a multkor nála járt küldöttség azon kérelmét, hogy a szubvenziót emelje fel 20 ezer koronára. Az ülés végén Rónay Jenő főispán megköszöni a belhelyezett bizalmat s az elnöki állást a válaszmány rendelkezésére bocsátja. Paulovics kir. táblai bíró lendületes beszédben méltatja Rónay főispánnak a délvidéki színi vezetést érdeklében kifejtett érdeménél, megköszöni s arra kéri, hogy tartsa meg továbbra is az elnöki tisztséget. A tüntető helyesléssel fogadott beszédhez a többi jelen voltak is csatlakoznak kérelmükkel, Rónay Jenő kijelenti, hogy készséggel tovább vezeti az ügyeket a márczius 3-án tartandó gyűlésig.

— **Öngyilkosság.** Folyó hó 13-án Engel Mátyas József helybeli lakos a távirda utca 99 szám alatti lakásán forgó pisztolylyal jobb halántékába lőtt és nyomban meghalt. — Öngyilkosságának okát részben a feleségével való viszálykodásnak tulajdonítják. Az öngyilkos életében iszákos ember volt és a miatt sokszor összeveszett feleségével, ki őt korholta. Engel végre jobb utra akart térni és javulást fogadott, melyet azonban a mint a mint a fejébe beszélték, csak úgy tudott volna megtartani, ha egyuttal régi vallásából kitér és a városunkban egyre gyarapodó baptisták felekezetébe beáll. Réssal is vett az imaórákon egynehányszor. Csütörtökön híre ment, hogy egy baptista prédikátor érkezik Budapestről. Mikor Engel ezt meghallotta, azt mondta neje-nek, hogy most már vegye le a képeket a falról, nincs szükség a szentképekre, eljön a püspök és ő most teljesen megtér és megjavul. Felesége azonban mitsem akart erről hallani, amiből veszekedés támadt, majd pedig elküldte feleségét Engel hazulról azzal az ürügygyel, hogy békét akar és aludni fog. Az asszony el is ment, de alig volt oda fél óráig, visszajött, és már ekkor a férjét a szobában elterülve látta halántékkal találta.

— **Kiváncsi utas.** Davidov Nesko szerb czernyai illetőségű fiatal szerb legény a minap Kikindából hazafelé utazásában a vonaton meghuzta a vészfékezt, mire a

robogó vonat hirtelen megállott. Mikor kérdezték, miért huzta meg a féket? csak annyit felelt, hogy csupa kíváncsiságból. Kiváncsiságát alkalmasint drágán fizeti meg, mert az esetet feljelentették a büntető bíróságnál.

— **Vallásos estély.** Nagy kikindai ev. református egyház február 19-én, szerdán esteli 6 órakor saját templomában vallásos estélyt rendez, a következő műsorról: 1. Vegyes karének. 2. Társas szavalat. Előadják: Vig Eszti ke. a. (Hungária), Kemény Gyula (Tudomány), Vásárhelyi Pál (Evangyélium) 3. Felolvasás: Fekete Gyula lelkész. 4. Ének duett. Németh Klementin és Németh Lenke kisasszonyok által előadva. 5. Költemények: Szaboleska Mihály temesvári lelkészől. 6. Vegyes karének.

— **Baptisták Nagyikindán.** Ez a különös vallási felekezet mind egyre jobban terjed nálunk. Már állandó imaházuk is van, a hol rendszeren a fővárosból kiküldött apostol ámitja a könyven hívőket. A baptista vallást követők erős konkurencsei a nazarenus hitűeknek és sokakat elhódítottak tőlük.

— **Telekkönyvi vizsga.** Lischeron József és Hadik István helybeli törvényszéki díjnokok a szegedi kir. ítélő tábla előtt a telekkönyvi vizsgát letették.

— **Tartalékos tiszteknek és hadapródoknak** szükségelt egyenruhákat és felszereléseket előírás szerint legutányosabban és szolid kivitelben készít Falkenflug és Gottlieb egyenruházati és hadi felszerelési intézete Budapest IV. Váci utca 34 Klotild főhercegnő 6. cs. és kir. fensége palotájában. Árjegyzéket és egyéb felvilágosítást ingyen és bérmentve küld ezen elsőrangú és megbízható cég.

— **Grosz Péter** helybeli lakos 59 éves napszámos f. hó 15-én reggel 7 órakor egy nadrágszíjjal a padlása gerendáján Tettének okát nem tudják hozzátartozói.

— **Elcsipott vasuti jegy szédelő.** Igen szép dolgot produkált ismét Tötössy Endre rendőrfogalmazó, rendőrségünk ügyes, szemfüles fiatal tisztviselője, a ki már nem egyszer adta rátermettségének tanujelét. — A m. kir. államvasutak igazgatóságára rájött ugyanis arra, hogy a helybeli állomáson a szolgálatot teljesítő portások egyike, potom áron 14-ik vonalszakaszú jegyeket árusít, a melyekkel Orsováig utazhatni. — Miután a m. kir. államvasutak ily módon érzékenyen károsodtak, az igazgatóság két esztendeje folytonos megfigyelés alatt tartja a hűtlen kapust, de hiába volt minden fáradság, őt leleplezni nem sikerült. — Miután mostanában ilyenemü visszaélések ismételten nagyobb mérvben látszottak előfordulni, a vasut a helybeli rendőrség segítségét vette igénybe. Wachtel Leó rendőrkapitány a dolgot közölve Tötössyvel, ez a tettes kiderítésére vállalkozott, miért is őt a nyomozással meg is bizta. Tötössy a reá bízott feladatnak egyedül megfelelni nem tudván, segítségre kérte fel tisztviselőtársát Hoffmann Jánost, a kivel azután közösen megállapodtak abban, hogy áruházban teljesen maszkírozva (alszakáll és albaszussal) a szédelő leleplezését megkísérlik. E végből pénteken f. hó 14-én Hoffmann Budapestre, Tötössy pedig Nagybeeskerekre utazott, a minek a következő célja volt: — Tötössy este 10 óra 16 perczkor jött Nbeeskerekéről, magával hozva egy fával telt utazó bőröndöt is, azon ezélből, hogy a bőröndöt a kapusi szolgálatot teljesítő hordárnak átadja s vele egy a reggel 3 óra 37 perczkor Orsova felé induló vonathoz egy 14 ik vonalszakaszú jegyet rekvirált. Hogy pedig ilyen jegy biztosan leadassék, azért utazott Hoffmann Budapestre. A bőrönd átadása nem sikerült, mert a gyanuba vett kapus nem teljesített ez időben szolgálatot, de a terven ez mit sem változtatott s Tötössy bevárta a hajnali vonatot. Midőn az berobogott, a perronra menő Tötössy éppen akkor találkozott a Budapestről hazatérő Hoffmannal, midőn ez 14-ik vonalszakaszú jegyét a kapusnak leadta.

Egy sokat jelentő pillantás elég volt a két ravasz rendőrnek arra, hogy a szituációt felfogják. Hoffmann kisietett, Tötössy pedig a kapusnak 2 koronát nyomva a markába, tőle egy 14-ik vonalszakaszú jegyet kért. A terv nagyszerűen sikerült. A kapus lépre menve, a felismerhetetlenségig maszkírozot Tötössynek 4 db. jegyet adott át azzal, hogy ezek közt lesz olyan, a melyre szüksége van s válassza azt ki, a mi megtörténvén, Tötössy szinleg felszállt a vonatra, de ismét lejött, az állomásfőnök irodájába sietett, a hol a főnök türelmetlenül várta már eljárásuk eredményét. Nemes Gusztáv állomásfőnökök a dolog nyomban tudomására hozatott, ez a portást maga elé idézte s midőn ez az irodába lépett, Hoffmann és Tötössy alszakállukat és albaszussukat letépték. Ez az ügyesen felállított kelezést látva, megtört s mindent megvallott. A rendőrtisztviselők küldetésüket befejezettnek látván, a történetekről jegyzőkönyvet vettek fel s ezt tegnap reggel Wachtel Leó rendőrkapitányának adták át, aki is buzgalmas és ügyes tisztviselőinek eredményes eljárásért megelégedését fejezte ki.

Regény.

A kötélverő inas.

William Westall-tól.

Fordította: Wéber Péter.

V.

Egy rémes éjszaka.

(Folytatás.)

„De hát semmi remény sincsen önre nézve?”

„Nincsen”, válaszalá Broxley mély sóhajtással, „én már nem remélek semmit, Szegény, öreg ódes anyám és a papunk egészen a belügyminiszterig mentek; anyám térdre borulva kérte, hogy kegyelmezzem meg. Ő azt mondta, hogy nagyon sajnálja, de ha énnekem megkegyelmezznek, akkor a halálbüntetést egészen el is törölhetik”.

„Ma reggel még azt gondoltam, hogy az egész földön nincsen szerencsétlenebb ember, mint én; de ön még szerencsétlenebb. Mielőtt Londonba jöttem, nem is sejtettem, hogy annyi baj és szerencsétlenség van a világon”.

„Van itt még néhány asszony, a kik sokkal sajnálatraméltóbbak, mint én. Őtök közülük jövő hétfőn fel fognak akasztani, az egyik úgyszólván még gyerek; és nekem még három hónapi időm van. — Bárcsak magához venne engem és gyermekemet az Isten!”

„Ne mondja ezt, Broxleyné; valamiszerecsés eshetőség még mindig közbejöhet, a mi önt megmentheti; legalább reménye lehet erre. Ha rám nézve már nem volna remény, megörlődnek — vagy meghálnék!”

Ilyen módon társalgott egymással a két asszony egy bizonyos ideig. És olyan hatalmas és hatásteli vigasz a szerencsétlenségben a kölcsönös sympathia, hogy ők, a kik mindegyikének napjai talán már meg vannak számlálva, nemsokára egészen megvigasztalódtak, sőt majdnem fölvidultak.

Zsófia ölébe vette a két gyermeket és mesélt nekik, olyan könnyű, enyhítő érzés volt az rá nézve, hogy egy szegény lelket talált, a ki még sokkal szerencsétlenebb, mint ő, a kit vigasztalhatott és bátoríthatott — oly annyira,

hogy a maga szomorú sorsát egészen elfeledte.

A halálraítelt pénzhamisító asszony barátsága nélkül a börtönben való tartózkodás sokkal elviselhetlenebb lett volna Zsófiára nézve. Esetleg arra kényszerítették volna, hogy a többiek vad tréfáiban és ivó lakomáikon részt vegyen, és ellenkezése esetében talán nemcsak a legkíméletlenebb bánásmódnak és az emberi voltukból kivételtetett asszonyok ütlegeinek, hanem egyszerű mind éhségnek is ki lett volna téve.

Azon időben az eledelt a raboknak, mint a kutyáknak zárkájukba dobták, a kik mint a vadállatok harcoltak és küzdöttek azért. Az erősek a nagyobb és izletesebb falatokat ragadták el és a gyengébbeknek, a kik nem voltak a porkolaboknak különös kegyében, vagy e kiknek kenyér beszerzésére nem volt pénzük, fogolytársnőiknek kegyelméből kellett élniük vagy — éhen halniuk.

A halálraítelttel azonban enyhébben bántak, úgy a felügyelők, mint a rabok; a jobb és izletesebb falatokat nekik adta még a legmegátalkodottabb gonosztevő asszony is. Mondhatni, hogy az ilyen szerencsétlen halálra ítélt asszonyoknak bizonyos tekintélyük volt a még el nem ítétekkel szemben, a mennyiben ezek azoknak minden kívánságát teljesítették,

És a szerencsétlen Broxley saját baja daczára meglágyul és vígasztalni igyekszik Zsófiát; eledelt és nyugalmas helyet szerez neki.

A midőn gyermekek lefektetésére az idő elérkezett, Zsófia engedelmet kért az anyától, hogy a gyermekek imádságát meghallgathassa.

„Imádság??“ kérdezé csodálkozva. „Itt senki sem imádkozik; minek is imádkoznék? Különbem gyermekeimet nem is tanítottam imádkozni. De ha ön akarja —“.

Zsófia felhasználta az engedelmet, magához vonta a gyermekeket és egy rövidke imát mondott nekik elő, a melyre valamikor Robinját tatnitotta. Á mikor a gyermekek már kívülről tudták, letérdepeltek a kőpad mellett és összekulcsolt kézzel elmondták az imádságot. Eközben előlépett néhány rabnő, a kik nagy érdeklődéssel és mély hallgatással szemléltek a szokatlanscénát. Miután a gyermekek ismét fölkeltek és Zsófia őket megölelte, az a bizonyos asszony, a ki olyan durván bánt vele idejöttökör, feléje közeledett és igyszólt:

„Ön jó asszony; az elébb barátságatlan és illedelmetlen voltam önnel szemben, azért tehát bocsánatot kérek és nem fogom többé tenni. Arról is fogok gondoskodni, hogy hajszálnyi bánatódása se legyen; különben rosszul jár majd, a ki . . . .“ Borszasztó szitkokkal végezte e beszédét.

Zsófia iránt rövid ideig tartó ottléte daczára, ép oly tisztelettel és respektussal viseltettek a börtönben a többi rabnők, mint Broxley iránt. Senki sem sértette meg és ámbár sok durva és hétköznapi szót kellett neki hallani, de azok közül egy sem volt ő hozzá intézve.

Ezen a gyötrelmes helyen az éjjel sokkal elviselhetlenebb volt, mint a nappal. A foglyok fekhelye egy fakere-

vet volt, a mely piszkos és szétrongyolított takaróval volt befedve. A börtönben, a mely tulajdonképen száz személy számára készült, most körülbelül háromszáz gonosztevő asszony tanyázott; a részeg asszonyok lármája, gyermekek sirása, az anyák csillapító, esendesítő szavai, valamint a számtalan bogár és féreg az éjjeli alvást és pihenést egyáltalában lehetlenné tették. És Zsófia daczára, hogy a legnagyobb mértékben elfáradt és kimerült, egész éjjel mégsem hűnyta be a szemét.

(folyt. következik.)

Nyilttér*).

Henneberg-selyem

csak akkor valódi, ha közvetlenül tőlem veszik, fekete fehér és színes blouzokra és ruhákra méterenként 65 krtól 14 fi. 15 krig. mindenkinek bérmentve és vámmentesen a házhoz szállítva minták azonnal. A schweitz levelekre kettős portó,

G Henneberg selyem Gyáros
(cs. ésk. udv. szállító) Zürichben.

*) Ebben a rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

Hirdetések.

50 szám. végh. 1902.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kikindai kir. járásbírósnak 1901 V. 2087/1 számú végzése által Sielburger és társa bpesti cég végrehaj-

tató javára Iszakovits Milán mokri lakos ellen 129 kor. tőke s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 685 kor. becsült különféle házbitorok és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-kikindai kir. járásbírósnak 1901 V. 2087/2 sz. kiküldetést tartalmazó végzése folytán a helyszínén vagyis Mokrinban alperes lakásán leendő eszközésére 1902 évi február hó 21-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi 60. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbit igézőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi 60. t.-cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Kikindán 1902. évi január hó 6 napján.

Stolz Adolf kir. bir. végrehajtó.

Értesítés!

Tisztelettel tudatom a n. é közönséggel, hogy szegedi

Zongora - raktáramat

f. évi május hó 1-én **beszüntetem** és a raktárom levő **zongorákat** meglepő **olcsó** árakon kiárusítom.

Tisztelettel

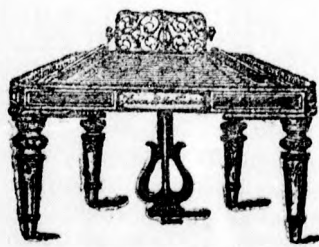
Thék Endre,

zongoragyáros.

Szeged Iskola utca 20.

33. 1—1.

KOSAR BÉLA

zongora-
piano har-
monium és
cymbalom
készítő

Raktár és kölcsönző intézet.

Saját, a legmodernebb igényeknek megfelelő műhely.

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-utca 15. sz.

Nagy választék saját készítményű künö hangszereknek és külföldi első rangú gyártmányoknak.

Uj! Pedálos-cymbalom saját constructióval öntött kerettel és egészen vasból, alul nyitott pán-
césos hangszekrény, igen erős és kellemes hangú, remek kivitelű.

Különös előnye: „Határtalan hangtartósság!“

Több évi jótállás minden hangszerért.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Javítások és hangulások

Csak örövendeni fogok és becsülésemre válik, ha a n. é. közönség a fentiek igaz voltáról meggyőződést szerez. Kiváló tisztelettel

Kosár Béla.

Szülőoltványok

szokványminőségben.
A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemetek és magvak.

Uradalmaknak, községeknek 3 évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Diócsemeték.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben tendenciát mutat. Színes fénynyomatú főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cim:

„Ermellaki első szülőoltvány-telep” NAGY GÁBOR,
NAGY-KÁGYA, u. p. Székelyhid.

Franklin-Társulat kiadása.

MAGYAR REMEKIRÓK

a magyar irodalom főbb művei — 55 kötetben, diszes vászonkötésben.

Ára 220 korona.

Tartalmazza:

- *Arany János
- *Arany László
- Balassa Bálint
- *Bajza József
- Berzsenyi Dániel
- Csiky Gergely
- Csokonai V. Mihály
- *Czuczor Gergely
- Deák Ferencz
- Eötvös József br.
- Fazekas Mihály
- *Garay János
- Gvadányi József
- Kálmán József
- Gyöngyösi I.
- Katona József
- Kazinczy Ferencz
- *Kemény Zsigm.
- Kisfaludy Károly
- Kisfaludy Sándor
- Kölcsey Ferencz
- Kossuth Lajos
- Madách Imre
- Mikes Kelemen
- Pázmány Péter
- Petőfi Sándor
- Reviczky Gyula
- Széchenyi István gr.
- *Szigligeti Ede
- Teleki László gr.
- *Tompa Mihály
- *Vajda János
- *Vörösmarty M. és
- Grinyl Miklós műveit.

A Franklin-féle „Magyar Remekírók”-ban örökbecsű főműveikkel képviselve vannak összes nagyíróink Balassa Bálinttól, a szerelem trubadurjától kezdve egészen Reviczky Gyuláig, a korán elhunyt költőig.

A Franklin-féle „Magyar Remekírók” 55 testes kötete felöleli a legbecsebbet, mit a magyar szellem öt század óta az irodalomban teremtett és hivatva van arra hogy minden család könyvtárgerince legyen.

A Franklin-féle „Magyar Remekírók” 55 kötele egyöntetű diszes kiadásban csak 220 koronába kerül, míg a magyar klasszikusok eddig megjelent különböző, nem egyöntetű kiadásai együtt mintegy 600 koronába kerülnek.

A Franklin-féle „Magyar Remekírók” kiállítása méltó a nemzeti műjelentőségéhez. A művészi, de egyszerű kötés erős, angol vászonkötés, a legtartósabb, a mi e nemben létezik. A mű papírja famentes, soha meg nem sárgul; betűi külön e célra készülnek.

A Franklin-féle „Magyar Remekírók” öt kötetes sorozatokban jelennek meg. Az első öt kötet 1902 elején hagyja el a sajtót és azonnal minden félévben jelenik meg egy-egy öt kötetből álló sorozat.

Sajtó alá rendezés és az illető író életét és munkáját jellemzését felölelő bevezetéssel ellátják:

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Badics Ferencz
- Bánóczy József
- Beöthy Zsolt
- Berzeviczy Albert
- Bayer Iósef
- Endrődi Sándor
- Erődi Béla
- Erdélyi Pál
- Ereenczy Zoltán
- Fraknói Vilmos
- Gyulai Pál
- Heinrich Gusztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Lévay József
- Négyessy László
- Riedl Frigyes
- Rákosi Jenő
- Széchy Károly
- Szóll Kálmán
- Váci János
- Vadnai Károly
- Volnovich Géza
- Zoltvány Irén

A csillaggal jelzett és dült betűkkel szedett remekírók műveinek kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja. ezen írók művei semmiféle más gyűjteményben ez idő szerint meg nem jelenhetnek.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók” nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspere,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi Vörösmarty, Szász Károly, Lévay, Arany László, Fejes, Greguss, Győry Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti által fordított kiadása. Ez a fordítás már magyar remekíró-számba megy, mert azt halljuk a zsinpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérébe.

A teljes magyar Shakspere-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekírók” megrendelői, vagyis a hat kötetes diszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapestben.

Alólírott _____ könyvkereskedésében
(hol): _____ ezennel rendel
_____ péld. Magyar Remekírók 55 kötet 220 kor.
_____ „Shakspere összes színművei 6 kötet 30 kor. helyett
20 kor. kedvezményes áron
és kéri a szállítási feltételek közlését.
Hely: _____ Név: _____

Kiadói-Nyomdában

jó házból való két
flu tanoncuzul
azonnal felvételik.

Kis hirdetések

felvételnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„Torontáli Közlöny”
Kis hirdetések
rovatában.

A kis hirdetések rovatában minden szó egyszeri beiktatása 2 fillért vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen be- küldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „Torontáli Közlöny”
kiadóhivatala Népkeret-utca.

Óh ja!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás
ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és
kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

KAPHATÓ: Nagy-Kikindán: Csermák Károly, Erős Aladár, Neumann Ferencz Rogátsy Kálmán gyógyszerárakban. Csatádon: Bierbaum Gyula gyógyszerárakban. Német Csanádon: DermlaRóbert gyógyszerárakban. Török-Kanizsán: Bagary Géza gyógyszerárakban. Zombolyán: Dr. Botos Kornél, Holz Mátyás gyógyszerárakban.

